

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

בש"א 003521/09
 בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09

בימ"ש לענייני משפחה - ת"א
 בפני: כב' השופטת שפרה גליק

בעניין צ.ק.
 ע"י ב"כ עו"ד פסח קניר
המבקשת

- נ ג ד -

1. ה.ק. - קטין
 משיב 1 באמצעות משיב 2
 2. י.ק. - האפוטרופוס הטבעי
 ע"י ב"כ עו"ד אבי גפן
המשיב

החלטה

ההליך

1. בבקשה שבפניי, התבקש צו "להמציא בתוך 7 ימים לתיק ביהמ"ש (בתמ"ש 17951/08) התחייבות עצמית בכתב, אשר יינתן לה תוקף של החלטה, שלא לעשות, בין בעצמו ובין באמצעות מי מטעמו, בין במישרין ובין בעקיפין, כל מעשה, לרבות כל תהליך שיש בו כדי למנוע בדרך כלשהי את יציאת המבקשת מן הארץ וחזרתה לארה"ב...". כל זאת מבקשת המבקשת.. "כתנאי להתייצבות המבקשת בדיון ההוכחות הקבוע לצדדים ליום 31/03/09". לחילופין התבקשתי לאפשר את הדיון באמצעות כינוס וידאו.
2. הבקשה הוגשה ב-01/03/09 תגובת המשיב הוגשה ב-10/03/09.
3. ביום 16/03/09 ביקשתי את המשיב כי יבהיר תוך 48 שעות מדוע לא נתן התחייבות שלא יעכב את יציאתה של המשיבה מן הארץ, עד מתן החלטתי לא הוגשה הבהרה כזו.

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

בשא 003521/09
 בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09

בימ"ש לענייני משפחה - ת"א

בפני: כב' השופטת שפרה גליק

הרקע

4. הצדדים התגרשו ובמסגרת הסכם הגירושין, ניתנה רשות למשיבה ליטול עימה לארה"ב את בנם הקטין (בן 3) של הצדדים. המשיבה התחייבה להביא הקטין ארצה לביקורים עם אביו אך אינה מקיימת התחייבות זו.
5. בעקבות הפרות המשיבה דרש המשיב בתובענתו כי המשמורת בקטין תעבור אליו, והוא הסתמך בעניין זה על סעיף מפורט בהסכם הגירושין של הצדדים.
6. לאחר מסכת מתישה של התדיינויות בעניין הסמכות, נקבע על ידי דיון הוכחות ליום 31/03/09, והוריתי על הזמנת תסקיר בינלאומי, באשר לטובתו של הקטין.

תמצית טענות הצדדים

7. המבקשת טוענת כי החל ממאי 2007 היא העתיקה מגוריה לפלורידה. היא תושבת חוץ ולומדת בקולג' בו הנוכחות בשיעורים חובה. "ועל כן עיכוב יציאתה מן הארץ עליו לפגוע בלימודיה לקבלת התואר".
 לטענתה, בעבר הגיעה עם בנה ארצה, לצורך הסדרי ראייה של הקטין עם המשיב אך המשיב עיכב יציאתה מן הארץ בטענות סרק. לפיכך דורשת המבקשת עתה את ההתחייבות כאמור לעיל.
8. המבקשת טוענת כי הימנעות המשיב מההתחייבות המבוקשת מצביעה על חוסר תום לב מצדו, וטוענת כי האיזון הנכון בין האינטרסים של הצדדים מחייב את חופש התנועה שלה בלא הפרעה. לטענתה, על פי סעיף 13 (א) לפקודת הראיות (נוסח חדש) יש אפשרות למסירת עדות באמצעות כינוס וידאו. והיא מצטטת בעניין זה את ע"א 3005/02 (פורסם במאגר "נבו").
9. מנגד, המשיב טוען כי "תוך מספר ימים קצר יוגש התסקיר הבינלאומי", והבקשה כולה היא תיאורטית מוקדמת "שעוסקת בדבר לא בא לעולם, ואינו מונח בפני ביהמ"ש

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

בשא 003521/09
 בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09

בימ"ש לענייני משפחה - ת"א

בפני: כב' השופטת שפרה גליק

להכרעה". לטענתו של המשיב, הוא מעולם לא ביקש בקשה לעיכוב יציאה מן הארץ בביהמ"ש למשפחה, וכל הבקשה לא נועדה אלא למנוע את מתן עדותה של המבקשת.

10. המשיב נשען על החלטתי מיום 05/10/08, וכן על סעיף 46 להסכם בו נקבע כי "במידה ויפתחו הליכים משפטיים ע"י האב בישראל, תהיה האם חייבת להגיע ארצה כדי לנהל את ההליכים".

11. במאמר מוסגר אעיר כאן כי לעניות דעתי טועים שני הצדדים בסרבם לערוב הדדית, כי איש מהם לא יפעל נגד רעהו: האם לא תעכב יציאת האב מארה"ב עת יבוא לבקר את ילדו, האב לא יעכב יציאת האם מן הארץ עת תבוא עם בנה כדי שיבקר את אביו. לצערי, אני סבורה שזה היה צריך להיות ההסדר הנכון בין הצדדים, אולם לא הזדמן לי להציע זאת לצדדים עצמם, כיוון שעד כה לא ניצבו שניהם יחד לפני. רק כאשר אראה פנים אל פנים את שני הצדדים, אוכל לקבל משניהם תשובה בלתי אמצעית לשאלה זו, והכל בתקוה שהם ישתכנעו להיפרד מן החששות וחשדנות שלהם איש כלפי רעהו – יבוא המזור לפצעייהם וגם לתובענה הנדונה בפניי.

דיון

12. המסגרת הנורמטיבית מחייבת כי בביהמ"ש למשפחה יתייצב בעל דין לדיונים, ובהוכחות אף ייחקר על תצהירו.

הרציונל בבסיס הנורמה נעוץ בכך שבענייני משפחה יש חשיבות רבה לאינטראקציות של בעלי הדין בינם לבין עצמם ואף מתן הזדמנות לביהמ"ש להתרשם מהם בצורה בלתי אמצעית.

כך למשל יש חובת התייצבות עת מאושר הסכם בענייני משפחה (ראה תקנה 258 (כ"ו) לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד (1984) וכך בנושאים אחרים.

כידוע, נכתב בדו"ח ועדת שינבוים (בהקשר לסיבות שהביאו להקמת ביהמ"ש לענייני משפחה) כדלקמן:

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

בשא 003521/09
 בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09

בימ"ש לענייני משפחה - ת"א

בפני: כב' השופטת שפרה גליק

"כל סכסוך שהצדדים המעורבים בו הם בני הזוג, או ילדיהם, מעיד על קרע ברקמה המשפחתית. הוא רק סימפטום המעיד על מחלה עמוקה יותר ולכן מחייב טיפול כולל, להבדיל מהכרעה בודדת בבעיה אשר הובאה בפני בימ"ש... כך למשל נדרש ביהמ"ש להתחקות אחרי גורמי הסכסוך האמיתי, תוך הושטת עזרה למציאת פתרון אמיתי ושלם" (ראה עמוד 18 לדו"ח ועדת שינבוים).

13. מטעם זה, איפוא, הותקנה תקנה 258 (י"א) לתקס"א התשמ"ד – 1984 הקובעת כדלקמן:

"התייצבות בעלי הדין (תיקון תשנ"ה)

בתובענה יתייצבו בעלי הדין בקדם המשפט, למעט בעל הדין שהוא פסול דין, זולת אם ביהמ"ש קבע אחרת, דין אי התייצבות של בעל הדין, כדין אי – התייצבות על פי תקנה 157".

מקל וחומר ניתן ללמוד, שאם לקדם המשפט יש חובת התייצבות, בוודאי שקיימת חובה כזו לדיון ההוכחות. בעלי הדין תמכו כתבי טענותיהם בתצהירים (כהוראת תקנה 258(ח) לתקס"א התשמ"ד 1984, והצד שכנגד רשאי לחקור על התצהירים.

14. אמנם פטרתי את המשיבה מהתייצבות לקדם המשפט אך עשיתי זאת כדי להקל עליה. לעומת זאת, אני סבורה כי לדיון ההוכחות חייבת היא להתייצב. ביהמ"ש צריך להתבונן בה, ולהתרשם ממנה בצורה בלתי אמצעית, ואולי אף לנסות לשכנעה לפתרון מתקבל על הדעת שיהווה פתרון כולל לבעיה של הסדרי הראייה של הקטין עם אביו, או שאלת המשמורת ויישומה.

15. משנה תוקף יש לדברים אלה כאשר המשיבה התחייבה בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין כי תתייצב לדיונים. בסעיף 46 להסכם שקיבל תוקף של פסק דין נקבע:

"במידה ויפתחו הליכים משפטיים ע"י האב בישראל, תהיה האם חייבת להגיע ארצה כדי לנהל את ההליכים".

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

- בש"א 003521/09
 בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09
- בימ"ש לענייני משפחה - ת"א
 בפני: כב' השופטת שפרה גליק
- התנערות האם מחובותיה והתחייבויותיה נעשית שלא בתום לב, ולא משיקולים שניתן להגן עליהם.
16. אסטה לרגע מדרכי ואבהיר, כי אין יסוד לחשש המקנן בליבה של המבקשת כי המשיב יעכב את יציאתה מן הארץ, היא תושבת חוץ וידועות ההלכות כי אין לעכב יציאתו של יוצא מן הארץ כאשר מרכז חייו אינו בארץ.
 ראה: בר"ע 212/75 יפה נ' יפה, פ"ד לו (ו) 333; ע"א 249/69 פרוייליך נ' פרוייליך פ"ד כ"ג (ו) 701; ע"א 230/69 קנטי נ' שוילי פ"ד כ"ג (ו) 501; ע"א 703/70 סומך נ' עוזר פ"ד כב' (2) 799; בש"א (ת"א 10225/08 פאולי ז'און לוק גוסף נ' אביטן אדי אוליבייה (פורסם במאגר "נבו").
17. אוסיף עוד בהקשר זה, כי הפסיקה קבעה כי הימנעות עד להופיע לארץ למתן עדות מחשש להוצאת צו עיכוב יציאה נגדו, אינה מהווה סיבה "טובה" לכך שביהמ"ש יתיר גביית העדות ב"ועידת וידאו" ראה בר"ע 109/68 רייך נ' המר פ"ד כב' (2) 306 (1968).
18. וכמובן מאליו עת עוסקים אנו בבעלי דין (ולא בעדים) יש חשיבות רבה להיותם נוכחים בדיון - כאמור לעיל.
 על ההבחנה שבין עדות "עד סתם" לעדותו של בעל הדין מעוניין ראה גם רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' שמאי גולדשטיין (פורסם במאגר "נבו").
19. יש לזכור כי האם הפרה חבויותיה להביא הקטין ארצה להסדרי ראייה עם אביו, ולא מן הראוי שביהמ"ש יעניק לה סעדים ולגיטימציה נוספת להפר התחייבויותיה שקיבלו תוקף של פסק דין.
20. אמנם הייתי מצפה שהמשיב יצהיר על כוונתו שלא להוציא צו לעיכוב יציאה, אך גם בלא הצהרה כזו, חייבת האם להופיע לדיון בהוכחות, דיון עליו ידעה מבעוד מועד ואשר נקבע בתיאום מראש עם בא כוחה.
21. אין בידי לקבל את הצעתה החילופית של המשיבה להעיד באמצעות "כינוס וידאו".
ההלכה המצוטטת ע"י ב"כ המשיבה, בעניין רע"א 3005/02 Smith Kline Beecham נגד

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

בימ"ש לענייני משפחה - ת"א בשא 003521/09
 בפני: כב' השופטת שפרה גליק בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09

אוניפארם על פי כב' השופטת דורנר, אינו מתאים לענייננו: באותו פסק דין, עמדה על המדוכה שאלת העדתם של עדים תושבי חוץ שסברו להגיע ארצה, שונה הדבר בענייננו בו מדובר בבעל דין (המשיבה) שהתחייבה בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין כי תגיע לדיונים בארץ.

22. באופן דומה גם נפסק **בבר"ע (ת"א) 1197/02 פלוני נ' פלונית** מפי כב' השופטת המנוחה ה' שטיין, שם ביקשה אישה להרשות את מתן עדותה, לרבות חקירתה הנגדית באמצעות שיחת ועידה בוידאו. ביהמ"ש למשפחה נעתר לבקשה, ואילו המחוזי קיבל את הערעור, וקבע כי אמנם יש סמכות לביהמ"ש למשפחה לסטות מכללי הדין על פי סעיף 8(א) לחוק ביהמ"ש לענייני משפחה תשנ"ה 1995, אולם השימוש בסמכות זו ייעשה על פי כללים שהותוו בפסיקה "אם קיימת סיבה טובה המונעת את בואם של העדים מחו"ל והופעתם לחקירה בביהמ"ש בישראל" (כמאמר הנשיא אגרנט ב-ע"א 84/51 קלינגהופר נ' בלום **פ"ד ו(198)**), וכבר הראיתי לעיל שלא מצאתי סיבה טובה כזו.

23. אוסיף עוד בהקשר זה, שאמנם המבקשת אינה התובעת בהליך שבפניי אלא הנתבעת, אך יש לה "חובה מוסרית" להופיע לדיון הן כבעלת דין, והן על פי התחייבותה שקיבלה תוקף של פסק דין. אני מניחה שעל סמך התחייבותה זו, נאות המשיב לאפשר את מגוריה בארה"ב עם הקטין.

24. בפסק דינה **בר"ע (ת"א) 1197/02** שם קובעת עוד השופטת המנוחה שטיין, דברים היפים לענייננו:

"על פי ההלכה הפסוקה, הכלל הוא כי יש להשמיע את עדות העדים באופן בלתי אמצעי בפני ביהמ"ש. סטייה מכלל זה הוא מעשה חריג, אשר יש להורות עליו כאשר קיים צורך למען הצדק. צורך כזה מתקיים בראש ובראשונה, כאשר ביהמ"ש משתכנע כי קיים קושי מוצדק לאי - בואם של העדים אישית".

25. כאמור בענייננו – עסקינן בבעלי הדין ולא בעדים וגם לא הוכח בפניי "קושי מוצדק" לאי בואה של המבקשת ארצה, ההיפך הוא הנכון. תתכבד המבקשת ותקיים התחייבותה.

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

בשא 003521/09
 בתיק עיקרי: תמש 017951/08
 תאריך: 18/03/09

בימ"ש לענייני משפחה - ת"א
 בפני: כב' השופטת שפרה גליק

סיכומו של דבר

26. הבקשה נדחית.
27. המבקשת תישא בהוצאות המשיב ובשכ"ט עו"ד בסך 2,500 ₪ בצירוף מע"מ.
28. המזכירות תשלח החלטתי באופן דחוף גם בפקס אל ב"כ הצדדים, ותשמור בתיק זה אישורי מסירת הפקס ותאריכים.
- ניתנה היום, כ"ב באדר, תשס"ט (18 במרץ 2009), בהיעדר הצדדים.

שפרה גליק, שופטת